

Головне управління Держпродспоживслужби в Кіровоградській області

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
місцевим органам влади, органам місцевого
самоврядування, суб'єктам господарювання та громадянам
щодо проведення заходів з дезінфекції для запобігання
захворювання на COVID-19**

**м. Кропивницький
2020 рік**

1. Основні терміни

Інфекція (інфекційний процес) - складний процес взаємодії збудника та макроорганізму в певних умовах навколишнього та внутрішнього середовища, якому притаманний розвиток патологічних захисних та компенсаторних реакцій.
Інфекція (зараження) - це проникнення в організм і розмноження у ньому мікроорганізмів, що викликають інфекційні хвороби.

Дезінфекція (дезінфекційні заходи) - заходи щодо знищення у середовищі життєдіяльності людини збудників інфекційних хвороб (Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»)

Дезінфектанти - хімічні речовини, біологічні чинники та засоби медичного призначення, що застосовуються для проведення дезінфекційних заходів, куди включають антисептику. Хімічні засоби різноманітного походження, складу та призначення, що викликають загибель або припинення життєдіяльності мікроорганізмів і вірусів.

Деконтамінація (знезараження) - процес проведення медико-санітарних заходів з метою усунення хімічних, радіаційних чинників та біологічних агентів з поверхні тіла людини, в продукті або на продукті, призначених для споживання, на інших предметах, одязі, включаючи транспортні засоби, які можуть становити ризик для здоров'я населення (Міністерство охорони здоров'я України, наказ від 27.05.2011 № 322 «Про затвердження Методичних рекомендацій з проведення деконтамінації постраждалих внаслідок дії хімічних, радіаційних чинників та біологічних агентів»).

Детергенти - хімічні засоби (ПАР), що мають високу поверхневу активність та, в зв'язку з цим миючі, дезінфікуючі та розчинні властивості.

Очищення - процес видалення пилу, бруду, органічних матеріалів та інших сторонніх матеріалів. Звичайно проводиться водою з милом, детергентами або ферментними продуктами. Очищення передуює дезінфекції та стерилізації.

Епідемія - масове поширення інфекційної хвороби серед населення відповідної території за короткий проміжок часу (Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»)

Пандемія - епідемія, що характеризується найбільшим поширенням інфекційного захворювання на території усієї країни та сусідніх держав, багатьох країн світу, континентах. Характеризується відсутністю колективного імунітету в людства, і, зазвичай, ефективних засобів профілактики (вакцини) й лікування.

Карантин - адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб (Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»)

ВСТУП

Коронавіруси (сімейство Coronaviridae) - РНК-віруси розміром 80-160 нм, що мають зовнішню ліпідну оболонку. Спричиняють широкий спектр захворювань різної тяжкості в людей і тварин. У більшості випадків коронавірусні інфекції перебігають у легкій формі, проте в ХХІ столітті відбулися спалахи тяжких захворювань, що їх спричиняють бетакоронавіруси - MERS-CoV і SARS-CoV. З кінця 2019 року йде спалах коронавірусної хвороби 2019, яку спричиняє новий бетакоронавірус SARS-CoV-2 (2019-nCoV) з цієї родини. SARS-CoV (2002-nCoV), спричинює тяжкий гострий респіраторний синдром.

Коронавіруси не стійкі у навколишньому середовищі. Швидко гинуть за температури більше 56 градусів, під дією хлорвмісних препаратів, формаліну, етилового спирту та ефіру. Коронавірус добре переносить заморожування.

За стійкістю до дезінфікуючих засобів коронавірусів відносяться до вірусів з низькою стійкістю.

Механізми передачі інфекції - повітряно-крапельний, контактний, фекально-оральний. Джерело інфекції хворий або носій коронавірусів. Сприйнятливість до вірусу вкрай висока, 80 % дорослих мають антитіла до коронавірусів.

З метою профілактики та боротьби з інфекціями, викликаними коронавірусами, проводять профілактичну та осередкову (поточну і заключну) дезінфекцію. Для проведення дезінфекції застосовують дезінфікуючі засоби, зареєстровані в установленому порядку (постанова Кабінету Міністрів України від 03 липня 2006 року № 908 «Порядок державної реєстрації (перереєстрації) дезінфекційних засобів»). В інструкціях по застосуванню цих засобів вказані режими для знезараження об'єктів при ентеровірусних інфекціях.

Для дезінфекції можуть бути використані засоби з різних хімічних груп: 0,2%-0,5% галоїдовмісні препарати (в концентрації активного хлору в робочому розчині не менше 0,06% - «ДезТаб», «Дезанол Хлор», «Хлорантін Актів», «Дезактін», «Соліклор», «Клінідез», Жавель-Клейд, «Вернедор-Плюс»), киснеактивні (перекис водню, озон - в концентрації не менше 3,0%), катіонні поверхнево-активні речовини (КПАВ) - (Біудез-екстра, Велтолен, Вапусан, в концентрації в робочому розчині не менше 0,5%), третинні аміни («Бланідас 300», Бланідас Актив», «Споросепт» в концентрації в робочому розчині не менше 0,05%), полімерні похідні гуанідину (Полісепт, Демос, Біор, в концентрації в робочому розчині не менше 0,2%), спирти (як шкірних антисептиків і дезінфікуючих засобів для обробки невеликих за площею поверхонь - ізопропіловий спирт в концентрації не менше 70% за масою, етиловий спирт в концентрації не менше 75% по масі, а також Дезофаст, Септональ, Септофан,

АХД-2000, Стерилліум, Кутасепт та інші). Склад діючих речовин зазначено в Інструкціях по застосуванню.

Профілактична дезінфекція

Профілактична дезінфекція починається негайно при виникненні загрози захворювання з метою попередження проникнення і розповсюдження збудника COVID-19. Цей захід проводиться в місцях масового перебування людей (агроринках, вокзалах, транспортних засобах, супермаркетах, автотранспортних зупинках), на підприємствах, в установах, на територіях і т.д., де це захворювання відсутнє, але є реальна загроза його занесення ззовні. Включає заходи особистої гігієни, часте миття рук з милом або протирання їх шкірними антисептиками, регулярне провітрювання приміщень, проведення вологого прибирання та дезінфекції. Для дезінфекції хімічними речовинами застосовують найменш токсичні засоби. Заходи припиняються через 5 днів після ліквідації загрози занесення збудника.

СПОСОБИ ДЕЗІНФЕКЦІЇ

- 1. МЕХАНІЧНИЙ** - застосування механічних прийомів видалення збудників інфекційних захворювань (провітрювання, миття поверхонь).
- 2. ФІЗИЧНИЙ** - застосування високої температури, УФ-випромінювання. Низькі температури на патогенну мікрофлору не діють, тільки затримують ріст і є консервантом. Кварцеві, бактерицидні лампи з УФ-випромінюванням знищують віруси (з урахуванням технічних параметрів та часу дії).
- 3. ХІМІЧНИЙ** - хімічна реакція між вірусом і дезінфектантом, що використовується для дезінфекції. Всі хімічні речовини, які згубно діють на мікробну клітку називаються **ДЕЗІНФЕКТАНТАМИ**. Хімічний спосіб дезінфекції заснований на забезпеченні контакту між мікробною клітиною й хімічною речовиною.

Дезінфекція поверхонь і території у громадських та житлових спорудах

Дезінфекція поверхонь у громадських місцях є надзвичайно важливою ланкою в профілактиці зараження коронавірусом, тому що при акті кашлю, чханні відбувається утворення аерозолів, що складаються із дрібних крапель слини, мікроорганізмів і вірусів. Аерозолі затримуються в приміщенні до 30 хвилин і поширюються на відстань до двох метрів.

Прибирання необхідно проводити **не менше двох-трьох разів на день з використанням дезінфекційних, або миюче-дезінфекційних засобів**. Під час прибирання знезаражують меблі, обладнання, крани і раковини, дверні ручки, підлогу, камери схову тощо. Знезараження проводять дворазовим протиранням або зрошенням з наступним протиранням ганчір'ям, зволженим дезінфікуючим розчином. Знезараженню підлягають також подвір'я, сміттєзбірники, дворові туалети, вигрібні ями.

Засоби індивідуального захисту працюючих

Для проведення дезінфекції необхідно мати респіратори класу FFP2, FFP3 або медичну маску № 95, захисні герметичні окуляри, одноразовий водостійкий халат з довгими рукавами або комбінезон з прорезиновим фартуком, шапочку, 2 пари одноразових рукавиць, бахіли або гумові чоботи.

Порядок надягання засобів індивідуального захисту: гумові рукавиці, халат, респіратор, захисні окуляри, гумові рукавиці.

Порядок зняття засобів індивідуального захисту: гумові рукавиці, халат, захисні окуляри, респіратор, гумові рукавиці. Після кожного етапу зняття засобів захисту проводиться миття і дезінфекція рук.

Використані засоби індивідуального захисту необхідно знезаражувати та утилізувати. У тих випадках, коли знезараження проводиться автоклавуванням, кип'ятінням або в дезкамері, знятий одяг поміщають відповідно в баки, бікси або мішки, попередньо змочені в дезрозчині.

Після зняття захисного костюма руки обробляють 70% спиртом (якщо видимо не забруднені) та ретельно миють у теплій воді з милом. Рекомендується прийняти душ.

Засоби для проведення дезінфекції

Для дезінфекції необхідно використовувати дезінфекційні установки, мото- та ранцеві оприскувачі, розпилювачі, відра, ганчір'я, швабри тощо. Після використання прибиральний інвентар знезаражують в розчині дезінфектантів, після чого ганчір'я прополіскують і сушать. Європейський центр профілактики та контролю захворювань рекомендує для дезінфекції поверхонь у немедичних установах, де можливе інфікування COVID-19, після попереднього їх очищення

нейтральним мийним засобом, використовувати розчин з **0,2% гіпохлориту натрію**. Розведіть його у пропорції 1:25 із використанням гіпохлориту натрію з початковою концентрацією 5% (0,4 л гіпохлориту натрію на 10 літрів води). Для поверхонь, які можуть бути пошкоджені гіпохлоритом натрію, необхідно застосовувати етанол із концентрацією 70%, після їх очищення нейтральним мийним засобом. Дезінфекцію приміщень (підлога, стіни), дерев'яних меблів проводять дрібнодисперсним зрошуванням розчином гіпохлориту натрію в концентрації 0,2% по активному хлору із розрахунку 300—500 мл/м² при експозиції 1 год. По закінченню дезінфекції приміщення обов'язково провітрюють.

Розрахунок приготування інших розчинів гіпохлориту натрію

Вміст активного хлору в розчині натрію гіпохлориту, %	Кількість в мл розчину натрію гіпохлориту, необхідне для приготування 10 л робочого розчину	
	0,25% по активному хлору	1% по активному хлору
17	150	600
12	210	840
10	250	1000
9	280	1110
8	315	1250
5	500	2000

Інші дезінфікуючі засоби використовуються відповідно до Методичних рекомендацій та інструкцій з їх застосування (направленість дії, концентрації, час експозиції).

Дії дезінфекційної бригади

Дезінфекційна бригада повинна бути оснащена усім необхідним для проведення заключної дезінфекції у місцях перебування великого скупчення людей або хворого з підозрою на COVID-19 (після його госпіталізації з місця проживання та імовірного перебування: магазин, клуб, сільська рада, автостанція, школа, транспорт тощо) у максимально короткий термін (спеціальним захисним одягом, дезінфекційною апаратурою, дезінфекційними засобами, ємностями для їх приготування, пластиковими мішками та інше).

Передбачається такий порядок проведення заключної дезінфекції:

- одягнення захисного одягу необхідно проводити перед приміщенням, де буде проводитись заключна дезінфекція;

- апаратуру та необхідні дезінфекційні розчини готують також за межами приміщення, де буде проводитись заключна дезінфекція. У приміщеннях, де буде проводитись дезінфекція, необхідно закрити вікна та двері;
 - максимально зрошуючи дезінфекційним розчином шлях поперед собою (починаючи з вхідних дверей), до приміщення входять дезінфектори. Один дезінфектор залишається зовні для приготування додаткової кількості дезінфекційних розчинів;
 - знезараження стін, меблів, побутових предметів, посуду, білизни, санітарно-побутових установок та інше, проводять з використанням дезінфекційних засобів, передбачених діючими інструкціями методом протирання або дрібнодисперсним зрошенням;
 - знезараженню підлягають також подвір'я, сміттєзбірники, дворові туалети, вигрібні ями для чого використовують сухе вапно з розрахунку 1 кг на кв.м., 1% хлорно-вапняне молоко;
 - по закінченні роботи, захисний одяг замочується у дезінфекційному розчині та у прогумованих мішках направляється на дезінфекцію або утилізацію.
-